

บทที่ ๓

เหตุการณ์ในบ้านสวน

“คำคืนเดือนฉาย นอนหนุนตักยายแล้วฟังนิทาน”

มะปรางชอบท่องท่องนี่ เธอมักท่องในใจ ขณะทำงานบ้านหรือเวลาเดินไปโรงเรียน

ร้อยกรองท่องนี่ มะปรางแต่งไว้นานแล้ว แต่ไม่เคยจบสักที แต่งได้เพียง ๓ วรรคแรกเท่านั้น ถึงมะปรางจะแต่งไม่จบ แต่เธอก็ชอบมาก นึกถึงทีไร รู้สึกอบอุ่นและมีความสุข อบอุ่นเหมือนได้นอนหนุนตักยาย อยากร้อยอย่างนั้น

“ชื่อเธอเหมือนชื่อคนสมัยก่อน” ผมแกะละเคยออกปากชม เมื่อเจอ มะปรางครั้งแรก “ฟังดูเป็นไทยดี”

มะปรางยิ้มเขินๆ ให้ผมแกะ เวลาเห็นหน้าผมแกะที่ไร มะปราง นึกไปถึงบทร้องเล่นบทหนึ่งทุกทีไป

“ผมแกะมาแวะทำน้ำ”

เธอล้อผมแกะอยู่ใจ แต่ก็จำได้แค่ตัวเอง ตอนเธอเด็กๆ ยายเคย ร้องกล่อมให้นอน ยายชอบร้องเพลงกล่อมให้เธอหลับ แต่มะปรางก็เป็น เด็กหลับยาก ยายร้องเพลงกล่อมเด็กจนหมดแล้วก็ยังไม่หลับ ยายเลย ต้องร้องเพลงอื่นๆ ให้ฟังเท่าที่นึกได้ “ร้องจนหมดไส้หมดพุง” เหมือนที่ ยายว่านั่นแหละ นี่เองที่ทำให้มะปรางนึกไปอีกว่า ในท้องของยายคงเต็ม ไปด้วยเพลงกล่อมเด็ก เพลงร้องเล่น และสารพัดเพลงรวมกันอยู่ในนั้น พอเอาเรื่องนี้ไปเล่าให้ซาลีกับผมแกะฟัง ทั้งคู่อีกหัวเราะครั้นครอง

“คนแต่ก่อนก็เป็นเหมือนยายของเธอแหละจ๊ะ” ผมแกละเสริม
“ชอบจำโน่นจำนี่ ต่างกับคนสมัยนี้จำอะไรไม่ค่อยจะได้”

“แสดงว่าผมแกละเป็นคนสมัยก่อนนะสิ” มะปรางว่า
ผมแกละหัวเราะ จนแกละสองข้างสะบัดไปมา แล้วบอกกับมะปรางว่า
“แล้วแต่จะคิด”

“เล่าเรื่องคนสมัยก่อนให้ฟังบ้างสิ ผมแกละ” ซาลีนี่ก็สนุกอยากฟัง
เรื่องเล่าของผมแกละบ้าง

ตอนนั้น มะปรางอยู่ที่บ้านของซาลี พวกเขาทั้งหมดกำลังอยู่ใน
โลกวรรณคดีดอตคอม (<http://www.lokwannakadi.com>) มะปรางจำได้
ว่าเหมือนเธอกับซาลีกำลังเดินตามผมแกละเข้าไปในบ้านสวนแห่งหนึ่ง
สวนแห่งนี้ร่มครึ้มไปด้วยต้นไม้ขนาดใหญ่ ทั้งที่มะปรางรู้จักและไม่รู้จัก
มีทั้งหมดมาก มะพร้าว มะม่วง มะเฟือง มะไฟ และยังมีมะปรางต้นใหญ่
ที่กำลังออกลูกเต็มต้น ใจกลางสวนเป็นบ้านเรือนไทยหลังใหญ่ บนชานเรือน
มีกระถางต้นไม้ที่ตัดเป็นรูปทรงต่างๆ ตุ้มรั้นหน้าอยู่ เหมือนบ้านของขุนช้าง
ที่เธอเคยอ่านพบใน **เสภาขุนช้างขุนแผน**

“บ้านของใครหรือจ๊ะ ผมแกละ” มะปรางถามด้วยความอยากรู้ เธอ
อยากขึ้นไปเยี่ยมบ้านหลังนั้นเหลือเกิน

“นี่แหละเรือนไทย” ผมแกละแนะนำ “คนไทยสมัยก่อนมักอยู่บ้าน
แบบนี้ เป็นบ้านที่อยู่ใต้เงาไม้ ร่มรื่นสบายดี เรียกว่า เรือน”

“เราเข้าไปดูกันได้ไหม” ซาลีถามบ้าง “ฉันอยากรู้ว่าคนไทยสมัยก่อน
หน้าตาเป็นอย่างไร ใจดีหรือใจร้าย”

ตอนที่เธอกับผมแกละและซาลีไปที่เรือนไทยกลางสวนนั้น เป็น
เวลาบ่ายคล้อย เจ้าของกำลังนั่งพักผ่อนอยู่บนเรือน เสียงนกเขาชวาที่
เสียงไว้ในกรงชั้นกรู สุนัขพันธุ์ไทยหลังอาน ๒ ตัวที่นอนอยู่ใต้ถุน ผงกหัวขึ้น
มาดู แล้วก็ล้มตัวลงนอนต่อเหมือนง่วงนอนเสียเต็มประดา

เด็ก ๆ ยังรื้อร่อยอยู่หน้าเรือน ทันใดนั้น ก็ได้ยินเสียงอ่านหนังสือดัง
เจื้อยแจ้วมาจากใ้เรือนหลังใหญ่ คนอ่านคงเป็นผู้หญิงอายุไล่เลี่ยกับมะปราง
เสียงเธอดังฟังชัด และอ่านออกเสียงได้คล่องแคล่ว ไม่ตะกุกตะกัก

มะปรางตั้งใจฟัง และจำได้ว่า เป็นบทร้อยกรองที่เธอเคยท่องนั่นเอง
บทร้อยกรองนี้ชื่อว่า **ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ**

ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ

มวลมนุษย์ผู้เปรี๊ยะ
เพราะใครไฝ่ศึกษา
รู้จักผิดชอบหา
นี้แหละบุคคลผู้
มวลผู้ชูปรีชา
ผิดชอบกอบไม่เกิน
ชื่อว่าปรีชาดี
ผู้นั้นจักพลันดล
ควรเราผู้เยาว์วัย
อบรมบ่มวิชา
ชั้นนี้จักชื่อว่า
ต้องหัดดัดสันดาน
สังเกตตามเหตุผล
ดังนี้จึงชื่อว่า
มีตพรั้าถาหีนให้
ถ้าใช้มีดไม่เป็น
เมื่อใดใช้มีดเป็น
ปัญญากล่าวมานั้น

ปรีชา เขียวแฮ
สิ่งรู้
เหตุสอดส่องหา
เพียบด้วยความเจริญ
เสาะวิทยาไม่ห่างเหิน
รู้ดำเนินตามเหตุผล
ผิดชอบมีพิจารณ์ยล
พิพัฒน์พันจักพรรณนา
จงไฝ่ใจการศึกษา
ปรุงปรีชาให้เขียวชาญ
มีปัญญาไม่สมฐาน
กอบวิจารณ์ใช้ปัญญา*
ผิดชอบยลด้วยปรีชา
มีปัญญาอย่างเพียบเพ็ญ
มีตคมได้มียากเย็น
พันคนเล่นโทษมหันต์
กอบกิจเห็นคุณอนันต์
เปรียบได้กันกับคัสตรา

(พระยาอุปกิตศิลปสาร [นิ่ม กาญจนาชีวะ].)

* บทอาชยานบทเลือก

“เธอได้ยืมใช้ไหมมะปราง” ซาลีว่าอย่างตื่นเต้น “นี่เป็นบทร้อยกรอง
ที่เราท่องนี่นา เป็นบทที่สอนให้เรารู้จักค้นคว้าหาความรู้”

มะปรางพยักหน้า แล้วออกเสียงท่องคลอตามเสียงเด็กผู้หญิง
บนเรือนไทยไปเบาๆ

ผมแกะละปรบมือให้มะปรางอย่างถูกใจ เสียงปรบมือของเขาทำให้
สุนัขพันธุ์ไทยหลังอานคู่ นั้นสะดุ้งตื่น คราวนี้มันลุกขึ้น และส่งเสียงเห่า
กระโชกอย่างเอาเป็นเอาตาย พร้อมกับพุ่งรี่เข้ามายังเด็กทั้งสามอย่าง
ประสงคร้าย

มะปรางจำไม่ได้หรอกว่า เธอออกมาจากบ้านสวนในร่มไม้ไหนได้
อย่างไร และตั้งแต่ตอนไหน รู้ตัวอีกที ก็ต่อเมื่อพากันมานั่งหอบล้นห้อย
อยู่ใต้ต้นมะม่วงใหญ่ริมท้องร่องแห่งหนึ่ง

“เกือบไป” ผมแกละพูดปนเสียงหอบ ผมแกละไม่สวมเสื้อ เวลา
เหนื่อยหอบจึงเห็นแนวซี่โครงของเขาพะเยิบขึ้นลงดูน่าขน

“ก็เธอนั้นแหละที่ทำให้หามาเริ่มต้น” มะปรางว่า

“ขอโทษที่ฉันลืมตัวไป เลยปรบมือให้เธอเสียงดังไปหน่อย” ผมแกละ
พูดเสียงอ่อย

ทั้งสามพากันหัวเราะ เมื่อนึกถึงวินาทีอันตรายที่รอดพ้นมาได้อย่าง
หวุดหวิด

“ไหนว่าผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญอย่างไรล่ะ” ชาลีพูด “แสดงว่าพวกเราไม่รู้ดี
เรื่องมหาหลังอานนั่นใช่ไหม”

“เมื่อไม่รู้ก็ต้องไปค้นคว้าหาความรู้กันต่อไป จริงไหมจ๊ะ” ผมแกละ
พูดเสริม แล้วหันมาทำหน้าทะเล้นใส่เด็กหญิง

“เรื่องมหาหลังอานนี่นะ” มะปรางโวยวายเสียงลั่น แต่แล้วก็ต้อง
ปิดปากแทบไม่ทัน เมื่อได้ยินเสียงสุนัขเห่ากระโชกดังซ้ำขึ้นอีกหน

นึกถึงเหตุการณ์ตอนนี้ขึ้นมาที่ไร มะปรางยังหวาดเสียวไม่รู้หาย

